Luonnonvarakeskus

2455/00 00 02 00/2023

6.9.2023

Asia: E 99/2018 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n biotalousstrategian päivityksestä, pe 8.9. klo 9.00 (E 99/2018 vp)

Eduskunta
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijalausunnon esittäjä: Johanna Kohl

Luken asiantuntijalausunto

1 Johdanto

Luonnonvarakeskus pitää tärkeänä, että jäsenvaltiot arvioivat, miten biotaloutta voidaan kehittää uusimpiin tutkimus- ja tilastotietoihin perustuen radikaalisti muuttuneessa toimintaympäristössä. Luke yhtyy näkemykseen siitä, että arviointi ja päätelmien valmistelu edesauttaa mahdollista vuoden 2018 biotalousstrategian päivitystä sekä myötävaikuttaa innovatiivisen biotalouden sisällyttämiseen seuraavan komission työohjelmaan.

Biotalous on Suomessa poikkeuksellisen merkittävä sektori. Vuonna 2021 sen luoma arvonlisä oli 27 miljardia euroa vuodessa. Biotaloustuotteiden osuus Suomen tavaraviennistä on noin kolmannes. Raaka-aineiden jatkojalostus ja sitä kautta saatavan arvonlisän nostaminen pää- ja sivuvirtoja hyödyntäen ovat keskeisiä biotalouden tulevaisuuden mahdollisuuksia.

2 Lausunto

Luonnonvarakeskus painottaa biotalouden raaka-ainehuollon ylläpidon tärkeyttä tilanteessa, jossa entistä suurempi osa EU:n maamassasta voi ohjautua ruuantuotannon ja metsänkasvatuksen ulkopuolelle mm. ilmastonmuutoksen aiheuttaman kasvuolosuhteiden radikaalin heikkenemisen vuoksi sekä mittavien suojelu- ja ennallistamistoimien vuoksi. Alueelliset erot maankäytön ja biopohjaisten raaka-aineiden käytön osalta tulee arvioida ennalta pitkälläkin aikavälillä. Esimerkiksi pohjoisen ja eteläisen EU:n osalta muutos ruuantuotannon osalta saattaa olla muuttumassa äärisääilmiöiden voimistuessa.

Lisäksi sinänsä välttämätön uusiutuvan energiantuotannon kasvattaminen (aurinko- ja tuulivoima) siirtää tuotannolliseen käyttöön soveltuvaa maapinta-alaa pois biotalouden raaka-ainetuotannosta. Tätä taustaa vasten biotalouden toimintaedellytysten turvaaminen on nähtävä osana suurempaa maankäytön muutosta EU:ssa. Omavaraisuuden ja ruuantuotantomäärien kasvattaminen EU:n alueella on kannatettavaa huoltovarmuuden parantamiseksi ja myös ympäristövaikutusten siirtymisen hillitsemiseksi (ruuantuonti EU:n ulkopuolelta).

Luonnonvarakeskus kannattaa investointien merkityksen korostamista ja soveltavaan tutkimukseen panostamista, jotta vihreää siirtymää voidaan nopeuttaa biotalouden avulla. Biokiertotalouden konkreettinen kehittäminen edellyttää panostusta logististen ratkaisujen kehittämiseen ja täten raaka-aineiden saatavuuden takaamiseen. Biokiertotalous on ennen kaikkea alueellista toimintaa ja se parhaimmillaan mahdollistaa alueiden kilpailukykyisyyttä, huoltovarmuutta ja edistää vihreää siirtymää mm. ruokaturvan ja

energiaomavaraisuuden osalta.

3 Lausunnon tiivistelmä

1. Arviointi: jäsenvaltiot arvioivat, miten biotaloutta voidaan kehittää uusimpiin tutkimus- ja tilastotietoihin perustuen radikaalisti muuttuneessa toimintaympäristössä. Luke yhtyy näkemykseen siitä, että arviointi ja päätelmien valmistelu edesauttaa mahdollista vuoden 2018 biotalousstrategian päivitystä sekä myötävaikuttaa innovatiivisen biotalouden sisällyttämiseen seuraavan komission työohjelmaan.

2. Raaka-ainehuollon ylläpito: Luonnonvarakeskus painottaa biotalouden raaka-ainehuollon ylläpidon tärkeyttä tilanteessa, jossa entistä suurempi osa EU:n maamassasta voi ohjautua ruuantuotannon ja metsänkasvatuksen ulkopuolelle

3. Uusiutuva energia ja maankäyttö: biotalouden toimintaedellytysten turvaaminen on nähtävä osana suurempaa maankäytön muutosta EU:ssa.

4. Omavaraisuus: Omavaraisuuden ja ruuantuotantomäärien kasvattaminen EU:n alueella on kannatettavaa huoltovarmuuden parantamiseksi ja myös ympäristövaikutusten siirtymisen hillitsemiseksi (ruuantuonti EU:n ulkopuolelta).

5. Investoinnit: Luonnonvarakeskus kannattaa investointien merkityksen korostamista ja soveltavaan tutkimukseen panostamista, jotta vihreää siirtymää voidaan nopeuttaa biotalouden avulla.

Antti Asikainen

Tutkimusylijohtaja

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 06.09.2023 klo 14:34:18.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat:
Johanna Kohl
Johanna Kohl, Antti Asikainen

Liitteet: valtioneuvoston selvitys_komission tiedonanto EUn biotalousstrategian päivityksestä

Tiedoksi: Antti Asikainen